

1 Mijn geheim...online of offline

2 Een veilig wachtwoord kiezen

3 Denk na voor je klikt!

4 Netjes op het net

5 Talenten tonen op het internet

6 Doe ik het of doe ik het niet ?

7 Draag zorg voor je e-reputatie

8 Hoe ga ik om met mijn gegevens?

9 Blijf er niet mee zitten, er is hulp

10 Huiswerk maken? Ik vind alles op het internet

PEDAGOGISCHE TOOL VOOR JONGEREN ROND ONLINE PRIVACY

Voor leerlingen van 10 tot 14 jaar

click
safe

PROJECT iRESPECT

INTRODUCTIE

Het project iRespect is een gezamenlijk initiatief van Child Focus, B-CCENTRE, EMSOC en de Digital Champion voor België Saskia Van Uffelen, met de steun van de Europese Commissie en IWT. Deze partners hebben elkaar gevonden bij het uitwerken van een project om leerlingen aan te zetten het internet en sociale media op een veilige en constructieve manier te gebruiken. Het resultaat is een videotool en een handboek die leerkrachten vlot in staat stellen om lessen in te richten omtrent het gebruik van internet en sociale media. De tool is tweetalig en elke lagere school in België (zowel regulier als buitengewoon onderwijs) zal een offline versie toegestuurd krijgen. De tool zal ook online beschikbaar zijn.

Doelgroep

Belangrijk voor dit project is dat het een inclusief aanbod brengt voor zowel het reguliere onderwijs als voor het buitengewoon onderwijs. De focus ligt vooral op de laatste graad van het lager onderwijs en de groep 10-14 jarigen in het buitengewoon onderwijs type 1 en 8. Om ervoor te zorgen dat ook scholen die geen of een slechte internetconnectie hebben van het aanbod kunnen genieten, is de tool niet alleen online beschikbaar. Er werd naar alle lagere scholen een dvd gestuurd met de iRespect-video's en deze handleiding met de pedagogische fiches. Bovendien kan de tool in de twee belangrijkste taalgebieden gebruikt worden gezien er gewerkt wordt met een voice-over in het Nederlands en in het Frans.

Tool

De videotool met pedagogische fiches bestaat uit tien lessen, telkens gebaseerd op een video met een situatieschets en drie (of vier) mogelijke oplossingen. De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. Geheim en Privacy
2. Je account beveiligen
3. Alert op het Net
4. Internet en Respect
5. Internet en Creativiteit
6. Experimenteren en uitdagen online
7. E-reputatie
8. Persoonlijke informatie
9. Cyberpesten
10. Online informatie

De bedoeling is dat leerlingen na het zien van de situatieschets in kleine groepjes in discussie treden. De leerkracht geeft in grote lijnen drie (of vier) mogelijke oplossingen aan waaruit ze kunnen kiezen. Na een brainstorm in groep vertellen de leerlingen waarom ze voor een bepaalde oplossing gekozen hebben. Vervolgens kan de leerkracht het reactiefilmpje laten zien dat overeenkomt met de gekozen oplossing. Elk filmpje wordt afgesloten met een infographic met een conclusie/tip. Zo kan de leerkracht de drie of in sommige situaties vier mogelijke oplossingen aan bod laten komen en telkens het overeenkomstige reactiefilmpje laten zien. In de meeste gevallen is de juiste oplossing niet eenduidig omdat veel factoren een rol spelen. We willen de kinderen vooral aanzetten tot kritisch nadenken over de situatie en leren omgaan met lastige situaties op het internet.

Om de kinderen nog verder te laten werken rond het onderwerp, wordt er in elke pedagogische fiche een crea-ronde aangeboden waarbij de kinderen op een creatieve manier omgaan met de situatie die in het filmpje wordt voorgesteld.

We zijn ervan overtuigd dat we op deze manier heel wat kinderen in België kunnen bereiken en zo mee kunnen werken aan meer mediawijsheid binnen deze doelgroep.

PEDAGOGISCHE FICHE 1

Thema: Geheim en Privacy

MIJN GEHEIM...ONLINE OF OFFLINE?

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/IL7RqAhCizM>

Voor de crea-ronde:

- internetverbinding, groot blanco blad, stiften, punaises of plakband

Boodschap van de video

Online vrienden, contacten onderhouden maar ook nieuwe mensen leren kennen op het internet hoort zonder meer bij de digitale leefwereld van jongeren. Maar wat als je die nieuwe online contacten onmiddellijk gaat beschouwen als 'hartsvriendinnen' en 'soulmates'? En je meteen al je diepste geheimen toevertrouwt? Deze video beschrijft wat je wel en wat je beter niet doet wanneer je persoonlijke dingen wil bespreken.

De boodschap luidt: **Een persoonlijke of intieme boodschap vertel je beter offline aan een vertrouwenspersoon. Probeer je niet kwetsbaar op te stellen online, maar praat met iemand die je goed kent zoals je grote zus of papa. Daarnaast kan je ook anoniem terecht bij verschillende hulporganisaties voor jongeren.**

Doelstelling

- Jongeren aanzetten om na te denken over welke info ze delen online en welke niet
- Inzicht in het begrip 'online vriend'
- De kritische zin van jongeren aanscherpen
- Jongeren informeren over bestaande hulplijnen voor jongeren in België
- De reflex genereren om raad te vragen bij een vertrouwenspersoon
- Het verschil aanleren tussen anonieme, persoonlijke en publieke informatie
- Jongeren wijzen op het belang om sommige zaken beter aan een vertrouwenspersoon te vertellen of iets anoniem te melden

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT vaardigheden

- ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren
- Zelfstandig kunnen oefenen in een door ICT ondersteunde leeromgeving
- Met behulp van ICT voor hen bestemde digitale informatie kunnen opzoeken, verwerken en bewaren

Communicatieve vaardigheden

- De leerling ervaart/herkent/reageert op vertrouwde personen
- De leerling herkent/onderscheidt/reageert op alledaagse situaties

- De leerling begrijpt communicatie in omgang met gekende personen in een uitgebreide omgeving
- De leerling begrijpt communicatie in omgang met niet gekende personen in een uitgebreide omgeving

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Emotiebeleving: De leerling gaat adequaat om met emoties en gevoelsuitdrukkingen
- Sociale beleving: De leerling herkent vertrouwde personen

Verloop

STAP 1: Situatiefilmpje tonen “Mijn geheim...ONLINE of offline?”

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en vier mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

* “Arianne leest op haar pc een blogbericht van een meisje Sofia, die ze niet kent. Ook al kent ze haar niet, toch klinkt het verhaal van Sofia erg vertrouwd. Arianne voelt zich net zoals Sofia, niet echt goed in haar vel. Hoe zou ze reageren op dit bericht? Antwoorden? En wat dan?”

Klik nog niet verder naar de volgende filmpjes, maar ga naar **Stap 2**

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgf filmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

« Wat zou jij in de plaats van Arianne doen als je zo’n boodschap te zien krijgt op je scherm? »

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om zijn/haar keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande vier mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. “Ik wil Sofia zien! Ik spreek af,...”: Zouden ze in de plaats van Arianne eens afspreken met Sofia?
2. “Mijn zus kan me helpen!”: Zouden ze eerder een persoonlijk probleem aan een familielid vertellen, zoals een zus?
3. “Misschien kan een organisatie me helpen?”: Zouden ze eerder naar een organisatie stappen met hun persoonlijk probleem?
4. “Vertel ik alles aan Sofia?”: Zouden ze in Ariannes plaats terugschrijven en hun probleem aan Sofia vertellen?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 4 stellingen nogmaals luidop en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen 4 stellingen. Ze mogen slechts 1 enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten te verzamelen.

STAP 4: Vervolgf filmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze kozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat.

Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om in plaats van Arianne een probleem aan een zus om familielid te vertellen? Dan kan je het filmpje – reactie 2 ‘Mijn zus kan me helpen!’ laten afspelen en vervolgens volgende voorbeeldvragen stellen:

Reactie 2: Mijn zus kan me helpen!

Via deze reactie moeten de leerlingen het belang, de rol en de meerwaarde van een vertrouwenspersoon inzien.

- Is het een goed idee van Arianne om haar geheim toe te vertrouwen aan haar zus?
- Wat is een vertrouwenspersoon?
- Kan je verschillende vertrouwenspersonen hebben?
- Met wie zou jij het liefst praten?

STAP 5

Herhaal dit proces tot alle vier de filmpjes bekeken zijn en er over elke mogelijke keuze gedebatteerd is.

Na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgf filmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je 1 van de 3 overige vervolgf filmpjes af en start je vervolgens het debat:

Reactie 1: Ik wil Sofia zien! Ik spreek af!

Via deze reactie kan je leerlingen duidelijk maken dat afspreken met een online onbekende niet meteen het beste idee is.

- Is afspreken met iemand die je nog nooit in het echt gezien hebt een goed idee?
- Heb jij al eens afgesproken met iemand die je niet kent?
- Waarom was dit geen verstandig idee? Had je Arianne tips kunnen geven (bv. niet alleen gaan, op een openbare plaats afspreken, je ouders

inlichten,...)

- Hoe voelde Arianne zich na haar afspraak? (Bedrogen? Kwaad? Naïef? Droevig?...)
- Is iedereen op het internet wie hij/zij beweert te zijn?
- Wat zijn de gelijkenissen en verschillen tussen een online en een offline vriend?

Reactie 3: Misschien kan een organisatie me helpen

Via deze reactie is het belangrijk dat je het bestaan en het nut van hulporganisaties voor jongeren benadrukt.

- Welke organisaties ken je?
- Voor welke problemen kan je bij een professionele organisatie terecht?
- Op welke manier kan je een organisatie raadplegen (online, offline, per telefoon, via chat, per mail)?

Reactie 4: Vertel ik alles aan Sofia?

Via deze reactie kan je de leerlingen duidelijk maken welke informatie je beter niet zomaar online verspreidt.

- Zou jij veel aan Sofia vertellen?
- Geef 5 voorbeelden van wat je wel zou vertellen (bv. feitelijke info zoals je lievelingsgerecht) en 5 dingen die je absoluut niet zou vertellen (bv. je adres, je pincode, enz.)
- Welke online games spelen jullie graag? Is er ook een chatfunctie op deze games? Praten jullie dan over persoonlijke dingen of gaat het meer over het spel zelf?

STAP 6: Crea-ronde

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen. Laat de leerlingen in kleine groepjes organisaties opzoeken op het internet. Hang een groot blad achteraan in de klas; waar alle organisaties (naam + het probleem waarmee je kan aankloppen bij de organisatie) opgeschreven worden.

Laat het blad aan de muur hangen in de klas als geheugensteuntje.

Enkele tips:

www.awel.be

www.jac.be

www.fitinjehoofd.be

www.kinderrechtswinkel.be

www.childfocus.be

<http://www.tele-onthaal.be/nl/jongeren/>

Meer info:

www.clicksafe.be

Jeugdboek: "Sam en de ongelooflijk lieve Boy" – Kristien Dieltiens

I RESPECT

PEDAGOGISCHE FICHE 2

Thema: Je account beveiligen

EEN VEILIG WACHTWOORD KIEZEN

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/iMPSMok0dIE>

Voor de crea-ronde:

- schoolbord, krijt (rood, geel, groen)

Boodschap van de video

Eens je online actief bent, heb je al snel een wachtwoord nodig. Eentje voor je e-mail, een andere om je in te loggen op sociale netwerksites, eentje om te gamen en ga zo maar door. Maar niet om het even welk wachtwoord is veilig. Hoe gaat Tom te werk? Hoeveel cijfers en letters heb je nodig? Mag je het ergens noteren? Toch niet zo'n gemakkelijke opdracht blijktbaar... Wat kan er mislopen?

De boodschap luidt: **Kies een wachtwoord dat niemand kan raden en gemakkelijk te onthouden is zodat je het nergens hoeft neer te schrijven. Een goed samengesteld wachtwoord is onvoldoende, zeg het aan niemand door! Zelfs niet aan je beste vriendin!**

Doelstelling

- Leerlingen aanzetten om na te denken over de consequenties van een slecht gekozen paswoord
- Leerlingen informeren over de drie pijlers van een goed wachtwoord (samenstelling, nergens noteren, niet delen met andere personen)
- Leerling weet hoe hij/zij een veilig wachtwoord aanmaakt
- Leerling beseft dat een veilig wachtwoord onvoldoende is

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT vaardigheden

- ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren
- Zelfstandig kunnen oefenen in een door ICT ondersteunde leeromgeving
- Met behulp van ICT voor hen bestemde digitale informatie kunnen opzoeken, verwerken en bewaren

Communicatieve vaardigheden

- De leerling herkent/onderscheidt/reageert op alledaagse situaties
- De leerling begrijpt communicatie in omgang met gekende personen in een uitgebreide omgeving
- De leerling begrijpt communicatie in omgang met niet gekende personen in een uitgebreide omgeving
- De leerling gebruikt hulpmiddelen om te communiceren via geschreven taal

Leren leren

- Probleemanalytisch denken: de leerling ervaart en analyseert een probleem
- Kennisverwervend: De leerling onthoudt en reproduceert op een adequate wijze informatie

Verloop

STAP 1: Situatiefilmpje tonen 'Een veilig wachtwoord kiezen'

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en drie mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

* *"Tom is een jonge kerel en wil een veilig wachtwoord aanmaken. Maar ja wat is nu echt veilig? Het mag ook niet te moeilijk zijn want je moet het nog kunnen onthouden natuurlijk... Mmm...Hoe pak je dit het best aan?"*

Klik nog niet verder naar de volgende filmpjes, maar ga naar **Stap 2**

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgf filmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

"Wat zou jij doen in plaats van Tom?"

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om zijn/haar keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande drie mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. *"Dit paswoord raadt niemand! 123456987"*: Zouden ze ook dit paswoord kiezen?
2. *"Moeilijk te onthouden...Ik schrijf het op een briefje"*: Zouden ze hun paswoord op een briefje schrijven?
3. *"Mijn beste vriend(in) mag mijn wachtwoord weten"*: Zouden ze het paswoord aan een beste vriendin durven vertellen?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 3 stellingen nogmaals luidop en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen 3 stellingen. Ze mogen slechts 1 enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten (pro's en contra's) te verzamelen.

STAP 4: Vervolgf filmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze kozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat. Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om net zoals Tom het moeilijke paswoord op een briefje te schrijven dan laat je het filmpje – reactie 2 'Moeilijk te onthouden...Ik schrijf het op een briefje' afspelen en stel je vervolgens volgende voorbeeldvragen:

Reactie 2: Moeilijk te onthouden...Ik schrijf het op een briefje

Via deze reactie leg je de klemtoon op het kiezen van een paswoord dat je gemakkelijk zelf kan onthouden en dus niet hoeft op te schrijven.

- Waarom is dit geen goede oplossing?
- Wat moet je dan wel doen als je bang bent om je wachtwoord te vergeten?
- En wat als je het nu echt vergeet?
- In de infographics zie je een voorbeeld van hoe je een goed paswoord aanmaakt door de eerste letters van een zin te nemen: "Mijn kleine broer Sam is 12 jaar oud." = MkbSi12jo.

STAP 5

Herhaal dit proces tot de drie filmpjes bekeken zijn en er over elke mogelijke keuze gedebatteerd is.

Dus na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgf filmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je 1 van de 2 overige vervolgf filmpjes af en start je vervolgens het debat:

Reactie 1: Dit wachtwoord raadt niemand!

Met deze reactie moet de leerkracht de leerlingen inzicht doen verwerven in de samenstelling van een goed en veilig wachtwoord (letters, cijfers en leestekens)

- Welk wachtwoord heeft Tom gekozen?
- Zou jij hetzelfde doen? Waarom wel/waarom niet?
- Geef enkele voorbeelden van wachtwoorden die je beter niet kiest omdat ze te eenvoudig zijn, persoonlijke gegevens bevatten, veel te ingewikkeld zijn.
- In de infographics zie je een voorbeeld van hoe je een goed paswoord aanmaakt door de eerste letters van een zin te nemen: "Mijn kleine broer Sam is 12 jaar oud." = MkbSi12jo.

Reactie 3: Ik vertel het aan mijn beste vriendin

Via deze reactie kan de leerkracht aan de leerlingen laten zien dat je sommige dingen zoals je wachtwoord beter niet aan anderen vertelt.

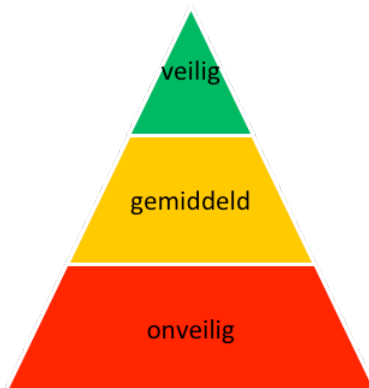
- Wat is er precies gebeurd?
- Waarom kan je dat nu niet aan je beste vriend(in) zeggen?
- Maar wat als je het vergeet?
- In de infographics zie je een voorbeeld van hoe je een goed paswoord aanmaakt door de eerste letters van een zin te nemen: "Mijn kleine broer Sam is 12 jaar oud." = MkbSi12jo

STAP 6: Crea-ronde

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen. Schrijf 5 mogelijke wachtwoorden op het schoolbord, duidelijk zichtbaar voor elke leerling. Gebruik onderstaande voorbeelden:

1. Dorpstraat12gent → (Onveilig – bevat persoonlijke informatie)
2. K4L → (Onveilig - te kort, bevat geen leesteken, moet min. 8 karakters hebben)
3. Detelefoongaat123!""àé^:"" & oàç!'b → (Gemiddeld - wel heel moeilijk te achterhalen maar te lang, dit wachtwoord zal je nooit kunnen onthouden)
4. Katriendesmet → (Onveilig - bevat geen cijfers of leestekens + te persoonlijk: gebruik nooit je eigen naam!)
5. Brooddoos987@! → (Veilig - bevat cijfers, letters en leestekens, is min. 8 karakters)

Duid drie leerlingen aan die op het schoolbord elk een barometer tekenen

Lees het eerste wachtwoord voor en laat de leerlingen aan het schoolbord de barometer inkleuren volgens veiligheid:

- Rood: Onveilig
- Oranje/geel: Gemiddeld
- Groen: Veilig

Daarna vraagt de leerkracht aan de overige leerlingen wat zij denken. Denken ze dat jouw wachtwoord veilig is, dan moeten ze beide handen in de lucht steken en 'Safe' roepen. Denken ze dat het wachtwoord niet veilig is dan moeten ze geen handen in de lucht steken. Vraag na elke vernoemd wachtwoord hun keuze te beargumenteren (waarom wel/niet).

Herhaal dit proces voor de andere 4 wachtwoorden.

STAP 7: Een laatste tip

Geef tot slot volgende tip mee om een veilig wachtwoord samen te stellen dat gemakkelijk te onthouden is.

Je neemt eenvoudigweg de eerste letters van een korte zin: "Mijn kleine broer Sam is 12 jaar oud." = MkbSi12jo.

Meer info
www.clicksafe.be

De video's zijn gebaseerd op fictieve feiten en worden door acteurs uitgebeeld

I RESPECT

PEDAGOGISCHE FICHE 3

Thema: Alert op het Net

DENK NA VOOR JE KLIKT!

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/LXVf3Ty3Ti4>

Voor de crea-ronde:

- 20-tal blanco postkaarten, schoendoos, schrijfgerief

Boodschap van de video

Vandaag de dag biedt internet een enorme bron aan informatie. Websites, fora, applicaties, blogs, tweets, enz. Maar is die informatie altijd juist? Of zijn sommige boodschappen te mooi om waar te zijn? Ook de 13-jarige Lucia werd geconfronteerd met een wel erg verleidelijke boodschap op het internet. Wat doe je in zo'n geval?

De boodschap luidt: **Geloof niet zomaar alles wat je ziet op het internet. Sommige boodschappen, banners of advertenties willen je alleen maar misleiden of willen je persoonlijke gegevens achterhalen. Als je twijfelt, klik dan zeker niet op dergelijke boodschappen. Toch geklikt en er gebeuren zaken die je niet leuk vindt? Roep er dan steeds iemand bij.**

Doelstelling

- Jongeren aansporen om na te denken alvorens te klikken op reclameboodschappen en misleidende info
- Na het zien van de video beseffen jongeren dat ze zich in de eerste plaats moeten afvragen of de informatie wel correct is
- Jongeren aansporen om informatie te verifiëren. Dit kan bijvoorbeeld door de inhoud met 2 andere websites te vergelijken
- De kritische zin van jongeren aanscherpen
- Een onderscheid leren maken tussen waarheidsgetrouwe en foutieve informatie
- Bij twijfel de reflex genereren om raad te vragen bij een vertrouwenspersoon

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT vaardigheden

- ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren
- Zelfstandig kunnen oefenen in een door ICT ondersteunde leeromgeving
- Met behulp van ICT voor hen bestemde digitale informatie kunnen opzoeken, verwerken en bewaren
- Stuur het handelen bij na reflectie over het eigen ICT-gebruik en dat van anderen

Communicatieve vaardigheden

- De leerling herkent/onderscheidt/reageert op alledaagse situaties
- De leerling begrijpt communicatie in omgang met gekende personen in een uitgebreide omgeving

- De leerling begrijpt communicatie in omgang met niet gekende personen in een uitgebreide omgeving
- De leerling gebruikt hulpmiddelen om te communiceren via geschreven taal
- De leerling toetst zijn interpretatie aan die van de ander en stemt ze zo nodig af op die van de ander

Leren leren

- Probleemanalytisch denken: de leerling ervaart en analyseert een probleem
- Informatieverwerking en probleemoplossing: De leerling raadpleegt gepaste informatiebronnen en weet bij welke personen hij informatie kan vragen
- Informatieverwerking en uitvoering: De leerling reflecteert vóór, tijdens en na het handelen

Verloop

STAP 1: Situatiefilmpje tonen 'Denk na voor je klikt!'

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en drie mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

**Lucia is een tienermeisje dat net zoals haar leeftijdsgenoten enorm houdt van surfen op het net. Lucia surft naar een website - en wauw! - plotseling verschijnt de online banner met de boodschap dat ze de duizendste bezoeker is en een reis gewonnen heeft naar Manuchaos...*

Klik nog niet verder naar de volgende filmpjes, maar ga naar **Stap 2**

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgfilmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

"Wat zou jij doen in plaats van Lucia?"

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om zijn/haar keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande drie mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. *"Wow ik klik overal op, zo cool!":* Zouden ze klikken op de banner?
2. *"Pfff zo raar, zou ik wel klikken?":* Zouden ze niet klikken?
3. *"Ik klik en wat verschijnt er nu? Dat moet ik melden!":* Zouden ze vervelende informatie melden aan de webmaster?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 3 stellingen nogmaals luidop en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen 3 stellingen. Ze mogen slechts 1 enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten (pro's en contra's) te verzamelen.

STAP 4: Vervolgf filmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze kozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat.

Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om net zoals Lucia niet te klikken dan laat je het filmpje – reactie 2 'Pfff zo raar, zou ik wel klikken...' afspelen en stel je vervolgens volgende voorbeeldvragen:

Reactie 2: Pfff zo raar, zou ik wel klikken?

Via deze reactie kan je de leerlingen duidelijk maken dat je informatie beter eens dubbel checkt. Maar ook inhoud kan verifiëren en vergelijken met andere soortgelijke info is een must. Nog steeds twijfels, dan haalt men er beter iemand bij.

- Waarom twijfelt Lucia eigenlijk?
- Zou jij je mama of grote broer roepen om hulp?
- Leg uit wanneer jij aan een boodschap zou twijfelen (vb. het doet teveel aan reclame denken, ze vragen teveel persoonlijke informatie, die boodschap heeft helemaal niets te maken met de website die ik bezocht, er staan taalfouten in de boodschap, rare lay-out)

STAP 5

Herhaal dit proces tot de drie filmpjes bekeken zijn en er over elke mogelijke keuze gedebatteerd is.

Dus na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgfilmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je 1 van de 2 overige vervolgf filmpjes af en start je vervolgens het debat:

Reactie 1: Wow ik klik overal op, zo cool!

Via deze reactie kan je de klemtoon leggen om eerst even na te denken en niet in het wilde weg op alles te klikken.

- Vind je het een goed idee?
- Wat gebeurde er precies?
- Wat zou er nog kunnen gebeuren?

Reactie 3: Ik klik en wat verschijnt er nu? Dat moet ik melden!

Via deze reactie kan je de leerlingen informeren en sensibiliseren rond het melden van schadelijke online informatie.

- Heb jij al ooit iets gemeld via internet? Ja? Hoe doe je dat?
- Een vergelijking maken met het offline leven (vb. je bent getuige van een diefstal/pestgedrag... dan zal je dit naar alle waarschijnlijkheid ook melden).
- Kennen leerlingen nog andere voorbeelden van misleidende informatie?

STAP 6: Crea-ronde

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen.

Zet een schoendoos vooraan in de klas. Deze schoendoos doet dienst als postbus. Je kan het deksel erop laten en een kleine gleuf voorzien (zodat er een postkaart in kan). Indien er genoeg tijd is, kunnen de leerlingen de postbus versieren.

Neem de blanco postkaarten (of knip rechthoekige kaartjes uit een karton). Geef iedere leerling 1 kaartje. Elke leerling tekent een reiskoffer op de kaart met daarin 1 tip voor Lucia.

“Lucia je gaat misschien niet op reis, maar we hebben wel een hele koffer boordevol tips voor jou...” Bv. eerst alles dubbel checken, nooit op banners klikken met 1000ste bezoeker, zomaar geld winnen op het internet is verdacht, eerst nadenken dan pas reageren, nooit zomaar al je persoonlijke gegevens noteren, sluit de website, ga naar je ouders en vraag wat te doen als de pc vastloopt, vergelijk de info met verschillende websites, Klik niet te snel!, eerst even nadenken, geloof niet alles wat je ziet, enz.

Ter illustratie

Meer info
www.clicksafe.be

I RESPECT

PEDAGOGISCHE FICHE 4

Thema: Internet en respect

NETJES OP HET INTERNET

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/KWxlSJ9Nu5o>

Boodschap van de video

Deze video toont, via een uit de hand gelopen geval van pestering, verschillende manieren om een dialoog te starten rond het thema respect en omgangsvormen op het internet. (Cyber)pesten is een moeilijk aan te snijden onderwerp bij de leerlingen omdat het niet altijd als kwetsend of onaanvaardbaar gedrag wordt gezien. Een situatie kan voor de ene grappig zijn en voor de andere vernederend. Dat contrast wordt groter wanneer het pesten nog voortduurt op het internet. Door zijn omvang krijgt het een onvoorspelbaar en anoniem karakter en is het dikwijls de oorsprong van stil verdriet. In deze animatie wordt het accent gelegd op de actieve rol van de jongeren en hun verantwoordelijkheden voor een respectvol gebruik van het internet. Er wordt ruimte geboden voor collectieve reflectie zodat de leerlingen zich de juiste vragen kunnen stellen over de gevolgen van hun online gedrag.

Doelstelling

- Jongeren uitnodigen om na te denken over de gevolgen van hun online gedrag
- Jongeren een verantwoordelijkheidsbesef bijbrengen ten opzichte van (cyber)pesten door hen te tonen dat zij een rol kunnen spelen bij het inperken ervan
- Door met de jongeren te werken rond het begrip 'empathie' begrijpen ze het verschil tussen een plagerij en een kwetsende daad

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

Persoonlijke ontwikkeling:

- De leerling beseft dat, geconfronteerd met eenzelfde situatie, percepties en emoties kunnen verschillen van de ene persoon tot de andere
- De leerling komt tot het besef dat handelen noodzakelijk is in geval van (cyber)pesten
- De leerling beseft dat het zwijgen moet worden doorbroken bij offline of online pesteringen

Verloop

STAP 1: Voorstelling van de situatie 'Online respect: voor jezelf en de anderen!'

De sessie begint met het samen bekijken van het eerste filmpje met de volgende situatie: Jan is in een plagerige stemming en wil een grap uithalen met Arno. Aangemoedigd door zijn vrienden verrast hij Arno tijdens een toiletbezoek, opent de deur en filmt de scène om ze daarna op de sociale media te posten. Jan is er van overtuigd dat hij met de opname iedereen aan het lachen zal krijgen.

Hier stopt de animatie en de leerlingen worden uitgenodigd om het vervolg van het filmpje te bedenken.

De volgende vraag verschijnt op het scherm: "Wat zou je in deze situatie doen als je in Jans plaats was, of één van zijn vrienden?". Je drukt op

“Pauze”.

STAP 2: Rollenspel

- De jongeren worden uitgenodigd om het verhaal te vervolledigen en op drie verschillende manieren te laten eindigen, vanuit drie verschillende standpunten: van de dader (Jan), van het slachtoffer (Arno) en van één van de getuigen (van de groep vrienden van Jan). Verdeel de leerlingen van de klas in 3 groepjes. Elke groep vertegenwoordigt het standpunt van één van de hoofdrolspelers: hetzij dat van de dader, hetzij dat van het slachtoffer, hetzij dat van een buitenstaander. Hij wordt dus het hoofdpersonage van de sketch. De groepjes werken los van elkaar; ze verzinnen een vervolg met zoveel personages als ze wensen maar steeds vertrekkend vanuit het standpunt van hun eigen hoofdrolspeler.
- Om te beginnen bedenkt de eerste groep een vervolg met verschillende personages, vanuit het perspectief van Jan, de dader. Jan zal, naast de andere personages, de hoofdrolspeler zijn van de scène. Men gaat dieper in op het standpunt van de dader. Wat zal hij doen? Waarom zal hij op deze manier handelen? Zal hij hierdoor populair worden?
- Tegelijk bedenkt de tweede groep een vervolg op het basis verhaal vanuit het perspectief van Arno, het slachtoffer. Hij wordt het hoofdpersonage waar dieper wordt op ingegaan in deze groep. Wat kan hij doen? Hoe reageren? Met wie kan hij erover praten?
- De derde groep tenslotte zal het perspectief van de getuige aanpakken. Het standpunt van de buitenstaander wordt geanalyseerd in deze groep. Wat kan je als getuige doen? Moet je ingrijpen? En hoe?
- Na 20 minuten voorbereiding stellen de leerlingen per groep hun scenario's voor. Er zullen dus drie scènes worden gespeeld waarbij de leerlingen verschillende emoties zullen ervaren al naargelang het voorgestelde standpunt. De rest van de klas neemt deel door elke scène en elke reactie te analyseren.
- Door een groepsanalyse van de drie scenario's zullen de verschillende reacties en emoties vergeleken kunnen worden en mogelijke oplossingen worden aangereikt.

Dit rollenspel zal aan de leerlingen de mogelijkheid geven een zicht te krijgen op de verschillende posities van de hoofdrolspelers bij een conflict, hen aan te moedigen om na te denken over stereotypen en over de voorstelling en de emoties van anderen. Met dit spel worden diegenen die de neiging hebben zich op te sluiten in bepaalde profielen – met name de positie van dader en van slachtoffer – uitgenodigd om andere mogelijke posities te ervaren. Ze komen los van een diepgewortelde identificatie zonder dat één van hen wordt gestigmatiseerd.

STAP 3: Projectie van de 3 voorgestelde eindes van de video

Na het rollenspel druk je opnieuw op « Play » en op het scherm verschijnen drie opties met verschillende vervolgverhalen op het basisverhaal.

- Reactie 1: Niet akkoord! De film moet worden verwijderd
- Reactie 2: Zo erg! Ik moet het aan iemand vertellen
- Reactie 3: Ik besepte dat het eigenlijk toch niet zo grappig was

Lees de drie reacties luidop; de leerlingen kiezen de optie die het meest hun ideeën lijkt te benaderen. Ze bekijken die samen.

Het doel is het debat en de dialoog aan te moedigen na het bekijken van elke reactie. Dankzij deze discussies denken de jongeren na over de mogelijke gevolgen van de voorgestelde situatie. Ze onderscheiden verantwoordelijk gedrag en risicovol gedrag.

Als ze de volgende keuze maken:

Reactie 1: Niet akkoord! De film moet worden verwijderd

Bij deze reactie is het belangrijk dat de leerlingen begrijpen dat het om kwetsend gedrag gaat en dat er moet worden gereageerd.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Waarom is het van cruciaal belang om te reageren?
- Wat zou er kunnen gebeuren indien niemand reageert?
- Zou Arno het verwijderen van de film waarderen?
- Kunnen jullie ongewenste boodschappen melden op de sites die jullie gebruiken?

Reactie 2: Zo erg! Ik moet het aan iemand vertellen!

Hier is het belangrijk om de leerlingen duidelijk te maken dat in het geval van pestering, het stilzwijgen en de eenzaamheid moeten worden doorbroken.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Waarom is het van cruciaal belang om er over te praten?
- Met wie zou je er eerst over praten?
- Reageert de leerkracht op gepaste wijze?

Reactie 3: Ik besepte dat het toch niet zo grappig was.

Bij deze reactie is het belangrijk dat de leerlingen goed begrijpen dat ze eerst moeten nadenken voor ze publiceren en dat ze zich eerst in de plaats van de ander moeten stellen vooraleer ze een foto of filmpje op het internet zetten.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Is het al gebeurd dat je iets niet op internet zette terwijl je het aanvankelijk toch wilde doen?
- Waarom?
- Weet je hoe je een video of foto van het internet moet verwijderen?

Welke situatie de leerlingen eerst hebben gekozen is niet belangrijk. Er is geen volgorde. Wel belangrijk is dat ze een duidelijk beeld hebben van de drie mogelijke eindes van de situatie. Ze zijn complementair.

STAP 4: conclusie

Vraag aan de leerlingen om, elk voor zich, drie oplossingen op te schrijven die ze beloven toe te passen in geval van cyberpesten, met de volgende uitgangspunten:

1. Als ik online een gebrek aan respect opmerk tegenover iemand die ik ken, beloof ik:

.....

.....

.....

2. Als er iemand mij op internet bespot en respectloos benadert, beloof ik:

.....

.....

.....

3. Als ik iemand heb gefilmd en dat filmpje dolgraag op het internet zou willen zetten, beloof ik:

.....

.....

.....

Meer info

www.clicksafe.be

Het pedagogisch dossier van Child Focus « Stop cyberpesten ».

Literatuur: "Mediawijs Online – Jongeren en sociale media" – Michel Walrave & Joris Van Ouytsel

De video's zijn gebaseerd op fictieve feiten en worden door acteurs uitgebeeld

PEDAGOGISCHE FICHE 5

Thema: Internet en creativiteit

TALENTEN TONEN OP HET INTERNET EN REKENING HOUDEN MET JE E-REPUTATIE

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/En9ZRx-UoyU>

Voor de crea-ronde:

- Een groot blad (A3 of A2)

Boodschap van de video

De sociale media laten de gebruikers toe om zich van hun beste kant te laten zien... of soms ook niet. Dankzij internet kan je populair worden of je talenten laten zien, onder bepaalde voorwaarden. Het verhaal van Ilias, een fervente muzikliefhebber, is een uitnodiging tot creativiteit op het internet. Het toont hoe de sociale media een rol kunnen spelen in het voor- of nadeel van een digitale reputatie.

Doelstelling

- Jongeren aanzetten tot nadenken over hun e-reputatie en over hoe ze zich online profileren
- Na het bekijken van de video beseffen de jongeren dat het belangrijk is na te denken vooraleer informatie over zichzelf te publiceren
- De jongeren aanmoedigen om de sociale media op een creatieve en verantwoordelijke manier te gebruiken

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

Persoonlijke ontwikkeling:

- De leerling wordt zich bewust van de gevolgen van zijn keuzes op de sociale media
- De leerling wordt zich bewust van het gemak waarmee men online een ander beeld van zichzelf kan geven
- De leerling beseft dat gepubliceerde informatie voor eeuwig op het internet kan blijven

Verloop

STAP 1: Voorstelling van de situatie 'Talenten tonen en rekening houden met je e-reputatie'

De sessie begint met het samen bekijken van het eerste filmpje met de volgende situatie: Ilias, 12 jaar, kijkt vol enthousiasme een clipje op YouTube en wil van de sociale media profiteren om zijn muzikale carrière te lanceren...

De video stopt en de volgende vraag verschijnt op het scherm: «Wat zou jij doen in de plaats van Ilias om met de hulp van het internet een plaatsje in de muziekwereld te veroveren?». Vooraleer de drie mogelijke vervolgf filmpjes in de video te bekijken, laat je eerst de leerlingen nadenken over hoe ze het zelf zouden aanpakken.

STAP 2: Carrièreplan van Ilias

Stel aan de leerlingen voor om in de huid te kruipen van een potentiële productiemanager die Ilias raad zal geven. Vraag aan elke leerling om individueel een carrièreplan op te stellen met een lijst van raadgevingen en te ondernemen acties om Ilias via het internet een vliegende start in de muziekwereld te bezorgen. Een soort van stappenplan. Het is de bedoeling hen te doen beseffen dat internet een ongelooflijke bron van creativiteit vormt indien het goed wordt gebruikt. De leerlingen presenteren elk op hun beurt hun ideeën.

STAP 3: Projectie van de 3 voorgestelde eindes van de video

Na het carrièreplan druk je opnieuw op « Play » en op het scherm verschijnen drie opties met verschillende vervolgverhalen op het basisverhaal.

- Reactie 1: Ik doe gewoon zot! YOLO
- Reactie 2: Ik pak het professioneel aan en denk goed na.
- Reactie 3: Een beetje liegen kan geen kwaad toch?

Lees de drie reacties luidop; de leerlingen kiezen de optie die het meest hun ideeën lijkt te benaderen. Ze bekijken die samen. Het doel is het debat en de dialoog aan te moedigen na het bekijken van elke reactie. Dankzij deze discussies denken de jongeren na over de mogelijke gevolgen van de voorgestelde situatie. Ze onderscheiden verantwoordelijk gedrag en risicovol gedrag.

Als ze de volgende keuze maken:

Reactie 1: Ik doe gewoon zot! YOLO

Bij deze reactie is het belangrijk om de leerlingen te doen inzien dat informatie die ze online hebben gezet, er misschien voor altijd op blijft.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Is het een goed idee om dit soort filmpjes op internet te zetten om zijn muzikale carrière te lanceren? Neen, waarom niet? Zo ja, waarom?
- Hoelang mag een filmpje op internet blijven en waarom?
- Kan ik een filmpje dat ik op YouTube wil zetten beschermen?
- Hoe kan ik een filmpje van YouTube verwijderen?
- Wat kan je doen als iemand anders een soortgelijk filmpje van mij online zet?

Vraag aan de leerlingen een lijstje te maken van het advies dat ze aan Ilias zouden geven in deze situatie.

Reactie 2: Ik pak het professioneel aan en denk goed na.

Bij deze reactie begrijpen de leerlingen dat iets online zetten niet het resultaat van het toeval zou mogen zijn maar het resultaat van reflectie.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Is het realistisch? Neen? Waarom niet?
- Kunnen de sociale media je populair maken?
- Hoe kunnen de sociale media op een positieve manier worden gebruikt? Illustreer met voorbeelden.

Vraag aan de leerlingen een lijstje te maken van het advies dat ze aan Ilias zouden geven in deze situatie.

Reactie 3: Een beetje liegen kan geen kwaad toch?

Deze reactie zet de leerlingen aan om na te denken over auteursrechten en het recht op afbeelding.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Wat denk je van Ilias' idee?
- Wat is het recht op afbeelding? Hoe kan je dit in de realiteit toepassen op de sociale media?
- Kan je gemakkelijker liegen online?

Vraag aan de leerlingen een lijstje te maken van het advies dat ze aan Ilias zouden geven in deze situatie.

STAP 4: conclusie

Om samen te vatten wat de leerlingen met Ilias hebben geleerd, neem je een groot blad papier waarop je een tabel tekent, de tabel heeft als titel "Voor een goede online reputatie". Verdeel de tabel in 2 kolommen. De eerste kolom heeft als titel "doen", de tweede "niet doen". Vraag vervolgens aan de leerlingen om hun raadgevingen aan Ilias in de goede kolom te plaatsen: de leerlingen noteren of tekenen de raadgevingen zelf, of u doet het. Moedig hen aan om er iets moois van te maken want eenmaal afgewerkt, wordt het blad als geheugensteun en herinnering in de klas uitgethangen. Het zal een echte affiche zijn met vermelding van alle tips die nodig zijn om op een respectvolle manier om te gaan met je eigen afbeeldingen en privéleven en dat van anderen.

Meer info

www.clicksafe.be

De video's zijn gebaseerd op fictieve feiten en worden door acteurs uitgebeeld

PEDAGOGISCHE FICHE 6

Thema: Experimenten & uitdagingen online
DOE IK HET OF DOE IK HET NIET?

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/j5LykbJfHjo>

Voor de crea-ronde:

- Een 10-tal foto's van het internet of foto's die leerlingen zelf recent online hebben gezet

Boodschap van de video

Jongeren communiceren en gebruiken dagelijks de sociale media om persoonlijke zaken uit te wisselen: foto's, video's, ideeën, muziek... In theorie kunnen de adolescenten van vandaag goed overweg met de veiligheidsregels om hun privéleven op het internet te beschermen: ze weten dat informatie niet bij iedereen terecht moet komen...toch gebeurt het nog te vaak. Eenmaal online verliezen de jongeren soms hun gezond verstand en zijn ze heel enthousiast bij het delen van persoonlijke gegevens. De oorzaak? Er zijn verschillende oorzaken: de indruk van afstand die een scherm creëert tijdens het chatten, de anonimiteit, de invloed van een relatie, de groepsdruk, populair willen zijn... Deze video zal de jongeren de theoretische kennis bijbrengen en eigen maken voor een veilig gebruik ervan in hun digitale wereld. Het fragment toont een concreet voorbeeld uit hun dagelijks leven en zal hun sociale vaardigheden versterken en hen aanmoedigen om na te denken over hun gedrag en de gevolgen van hun acties op het internet.

Doelstelling

- De leerlingen eigenen zich de mobiele communicatiemiddelen toe: ze ontdekken de mogelijkheden en de grenzen
- De leerling beseft dat het recht op afbeelding tegelijk een instrument en een plicht is
- De leerlingen beseffen dat foto's die uit hun context worden gehaald helemaal anders kunnen worden geïnterpreteerd

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

Relationele vaardigheden:

- Zichzelf leren kennen en zelfvertrouwen hebben.

Persoonlijke ontwikkeling:

- Zelfrespect. Aanscherpen van het kritisch inzicht van de jongere en van het vermogen om een situatie te analyseren.

Verloop

STAP 1: Voorstelling van de situatie 'Experimenteren en uitdagen online'

De sessie begint met het samen bekijken van het eerste fragment waarin de volgende situatie zich afspeelt: Delphine en Samira zijn beste vriendinnen. Delphine heeft een nieuwe bikini gekocht en Samirah wil absoluut zien hoe Delphine ermee staat...

De video stopt en de volgende vraag verschijnt op het scherm: «Wat zou jij doen in Delphines plaats?» Vooraleer de drie opties met verschillende vervolgverhalen op het basisverhaal te bekijken, laat je de leerlingen nadenken over hoe zij het verhaal zouden laten aflopen.

STAP 2: Praatronde

Om samen na te denken over het vervolg van de situatie kan je een debat voorstellen in de vorm van een praatronde. Iedereen zit in een cirkel; een bal bepaalt wie het woord neemt. Je werpt de bal naar een leerling die als eerste begint te praten. Wanneer hij/zij klaar is, werpt hij/zij de bal naar een andere leerling die ofwel het woord neemt ofwel zwijgt en de bal op zijn/haar beurt doorgeeft.

Om dit te laten werken, moet je je aan bepaalde regels houden:

«Respect voor elkaar en voor zichzelf»; «Waardering voor de mening van de anderen» en «Mildheid en respect ten aanzien van andermans mening».

- Iedereen praat over het gekozen thema
- Niemand oordeelt
- Iedereen praat zonder te worden onderbroken (respect)
- Bespotten of beledigen is verboden
- Niemand is verplicht om te praten
- Wat in de praatronde werd gezegd, blijft in de praatronde

Verschillende vragen kunnen de ronde doen:

- Wat zou je doen in Delphines plaats?
- Wat doe je als je een foto van jezelf zonder jouw toestemming op het internet ziet verschijnen?
- Hoelang blijft een foto op het internet?
- Is het gemakkelijker om iemand uit te dagen via het internet dan in het echte leven? Waarom?
- Wat zijn de risico's van het plaatsen van een foto op het internet?

Feedback op het einde van de praatronde is van fundamenteel belang omdat het toelaat de ervaringen te bespreken, de indrukken van de deelnemers te bevestigen en de oplossingen gezamenlijk onder woorden te brengen.

STAP 3: Projectie van de 3 voorgestelde eindes van de video

Na de praatronde druk je opnieuw op «Play» en op het scherm verschijnen drie opties met verschillende vervolgverhalen op het basisverhaal.

- Reactie 1: Ik doe het gewoon
- Reactie 2: Selfie, maar voorzichtig
- Reactie 3: Beter in het echt?

Lees de drie reacties luidop; de leerlingen kiezen de optie die het meest hun ideeën lijkt te benaderen. Ze bekijken die samen.

Het doel is het debat en de dialoog aan te moedigen na het bekijken van elke reactie. Dankzij deze discussies denken de jongeren na over de mogelijke gevolgen van de voorgestelde situatie. Ze onderscheiden verantwoordelijk gedrag en risicovol gedrag.

Als ze de volgende keuze maken:

Reactie 1: Ik doe het gewoon!

Bij deze reactie is het belangrijk dat de leerlingen begrijpen dat als ze een foto versturen via gsm, de controle erover verloren gaat.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren

- Is het een goed idee van Delphine?
- Via gsm of via e-mail? Is het ene veiliger dan het andere?
- Is het mogelijk om een foto/film die ik via apps verzend, te beschermen?
- Wat is het recht op afbeelding?

Reactie 2: Selfie, maar voorzichtig

Verbieden of verhinderen is geen oplossing. Deze reactie zet de jongeren aan om creatief te zijn om onherkenbaar te zijn indien foto's interpreterbaar zijn.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren

- Is het realistisch? Zo ja, waarom? Zo niet, waarom?
- Heb je nog ideeën om onherkenbaar te zijn op zulke foto's?
- Weet je hoe je een foto die je niet bevalt verwijdert?

- Weet je hoe je een probleem op de sociale netwerksites moet melden?

Reactie 3: Beter in het echt?!

Deze reactie nodigt de jongeren uit om hun emoties te respecteren en om niks tegen hun wil te doen.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Hoe voel ik dat ik niet op mijn gemak ben in een bepaalde situatie? Stress? Hartkloppingen? Onbehagen?
- Waarom is het beter jezelf niet te dwingen?
- Hoe de ander laten verstaan dat ik iets niet wil doen, zonder die persoon kwaad te maken?
- Is het een goed idee om je in het echt in je bikini te laten zien? Zo ja, waarom? Zo niet, waarom niet?

STAP 4: Conclusie

Om samen te vatten wat de leerlingen vandaag met Delphine hebben geleerd, vraag je hen om vooraf 3 foto's te printen die ze vorige week op het internet hebben gezet (via sociale media, app of blog...). Vraag om deze mee te brengen de dag van de sessie. Als je liever niet met hun foto's werkt, breng dan zelf een tiental foto's van het internet mee. De foto's moeten genoeg van elkaar verschillen om verschillende reflecties en invalshoeken toe te laten.

Teken twee kolommen op het bord: in de ene kolom komen de foto's die OK zijn om op het internet te zetten of om naar vrienden te verzenden, in de andere de foto's die niet OK zijn. Vraag de leerlingen hun foto's op een tafel te plaatsen. Neem er willekeurig eentje en vraag in welke kolom de foto hoort. Stel de volgende vragen:

- Welke foto's zou je online zetten?
- Welke foto's zou je zeker niet online zetten? Waarom niet?
- Welke foto's zouden geschikt zijn voor een profielpagina?
- Welke indruk geeft die foto jou?
- Stel dat je deze foto online hebt gezet: voor wie zou ze bestemd zijn?

Classificeer alle foto's op dezelfde manier.

Meer info

www.clicksafe.be

Het pedagogisch dossier van Child Focus «Think before you post».

Het pedagogisch dossier van Sensoa «Connected».

I RESPECT

PEDAGOGISCHE FICHE 7

Thema: E-reputatie

DRAAG ZORG VOOR JE EIGEN E-REPUTATIE

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidspreker

<http://youtu.be/2CQHj6pot2Y>

Voor de crea-ronde:

- Voor elk groepje een kopie van de foto's, papier en pen

Boodschap van de video

Internetgebruikers delen allerhande informatie, foto's, meningen, gebeurtenissen,... Door al deze informatie prijs te geven laten ze een digitaal spoor achter. Dit heeft een invloed op persoonlijke en professionele relaties. Vaak posten mensen iets waar ze achteraf spijt van hebben. Soms is het echter moeilijk volledig 'uitwisbaar'. Om te kijken hoe je digitale voetafdruk eruit ziet, kan je jezelf best eens opzoeken op internet. Het beste is om deze zoekresultaten te evalueren en aan te passen waar nodig door bijvoorbeeld spelfouten, oude commentaren/foto's, onflatte-rende foto's, contactpersonen die je niet goed kent te verwijderen. Als je de informatie niet kunt wissen contacteer dan de beheerder van de website om de inhoud te laten blokkeren.

De boodschap van de video luidt: **Soms denk je dat je iemand kent, maar dan lijkt deze persoon iemand anders te zijn in de digitale wereld. Of omgekeerd. Wees je hier van bewust en laat je vooral niet beïnvloeden door het digitale gedrag van een vriend of vriendin. Indien je denkt dat je je vergist hebt in iemand, praat hier dan over met een vertrouwenspersoon zoals je ouders of leerkracht. Op het internet ben je zelf verantwoordelijk voor de identiteit en het imago dat je opbouwt. Je e-reputatie is bovendien niet zomaar te wissen of terug te draaien.**

Doelstelling

- Jongeren ervan bewust maken dat anderen zich anders kunnen voordoen in de digitale wereld dan wie ze in het echt zijn. Jongeren doen inzien dat het belangrijk is dat ze altijd en overal zichzelf blijven
- Jongeren leren informatie op hun betrouwbaarheid beoordelen
- De kritische zin van jongeren aanscherpen
- Jongeren aanzetten om bij twijfel de mening van een vertrouwenspersoon te vragen

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT vaardigheden

- ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren

Leren leren

- De leerlingen kunnen op systematische wijze verschillende informatiebronnen op hun niveau zelfstandig gebruiken
- De leerlingen kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken

Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen

- De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen
- De leerlingen kunnen hulp vragen en zich laten helpen
- De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren
- De leerlingen kunnen zich discreet opstellen
- De leerlingen kunnen ongelijk of onmacht toegeven, kritiek beluisteren en eruit leren

Verloop

STAP 1: Situatiefilmpje tonen 'Eens kijken welke zaken mijn vrienden op Facebook hebben gezet... Emma heeft een uitdagende foto gepost ...'

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en drie mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is voor de leerlingen kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

* "Lisa zit op haar bed. Op Facebook ziet ze dat Emma een uitdagende foto heeft gepost. Zo kent Lisa Emma niet en ze is een beetje in de war van wat ze ziet. Wat nu? Waarom post Emma zulke foto's?"

Klik nog niet verder naar de volgende filmpjes, maar ga naar **Stap 2**

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgf filmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

"Wat zou jij doen in plaats van Lisa?"

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om zijn/haar keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande drie mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. "Ik ga eens kijken of ze nog zo'n foto's heeft": Zouden ze verder klikken en opzoeken welke informatie ze nog over Emma kunnen vinden?
2. "Ik ga aan mijn moeder vragen wat zij ervan vindt": Zouden ze op zoek gaan naar de mening en raad van een volwassene/vertrouwenspersoon?
3. "Ik ga dat ook eens proberen en wil zoveel mogelijk likes verzamelen": Zouden ze het voorbeeld van Emma volgen en ook wat meer uitdagende foto's op internet zetten?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 3 stellingen nogmaals luidop voor en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen drie stellingen. Ze mogen slechts één enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten te verzamelen.

STAP 4: Vervolgf filmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze hebben gekozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat.

Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om nog meer foto's van Emma op te zoeken. Dan kan je het filmpje – reactie 1 "Daar verschiet ik van! Ik ga eens kijken of ze nog zo'n foto's heeft" afspelen en vervolgens volgende voorbeeldvragen stellen:

Reactie 1: Daar verschiet ik van! Ik ga eens kijken of ze nog zo'n foto's heeft

Via deze reactie moeten de leerlingen leren dat iemand zich in de digitale wereld anders kan voordoen dan wie ze in werkelijkheid zijn. Het is belangrijk om de informatie en beelden die ze zien kritisch te bekijken.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Wat vind jij van het gedrag van Emma?
- Hoe zou jij je voelen als je op internet ziet dat je vriend of vriendin een ander beeld van zichzelf geeft?
- Is het belangrijk voor jou om zoveel mogelijk 'likes' te verzamelen?

STAP 5

Herhaal dit proces tot de drie filmpjes bekeken zijn en er over elke mogelijke keuze gedebatteerd is.

Na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgf filmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden

aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je 1 van de 2 overige vervolgf filmpjes af en start je vervolgens het debat:

Reactie 2: Ik ga aan mijn moeder vragen wat zij ervan vindt

Via deze reactie leren de leerlingen dat het helpt om raad te vragen aan een ouder of vertrouwenspersoon. Dan kunnen ze over de situatie praten. Het is ook belangrijk dat ze zich niet laten beïnvloeden door het digitale gedrag van anderen.

- Denk je dat het een goed idee is om hier een volwassene bij te betrekken? Waarom wel of waarom niet?
- Bij wie zou jij te rade gaan?

Reactie 3: Ik ga het ook eens proberen

Via deze reactie is het belangrijk dat leerlingen inzien dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun imago op het internet. De beelden kunnen achteraf moeilijk aangepast of verwijderd worden. Het is dus belangrijk om goed na te denken voordat je iets post op het net. Iedere like is bovendien slechts een momentopname van 1 klik en is snel vergeten. Je bent zelf verantwoordelijk voor je e-reputatie en het is een goed idee om daar voorzichtig mee om te gaan.

- Zou je het zelf ook eens proberen?
- Denk je dat Lisa zich goed zal voelen als de foto likes verzamelt?
- Welke reactie vind jij het belangrijkste: een like krijgen op het internet of een knuffel of vriendelijk woord in het echt?
- Wie kan de foto's die je op internet plaatst allemaal zien?
- Wat gebeurt er met de foto's die je op internet plaatst?
- Stel dat je de foto later niet meer leuk vindt, kan je deze nog verwijderen?
- Wat als andere mensen de foto te zien krijgen, zoals oma of je werkgever later?

STAP 6: Crea-ronde

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien en besproken hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen. Laat de leerlingen in kleine groepjes werken. Geef elk groepje een blad met de foto's.

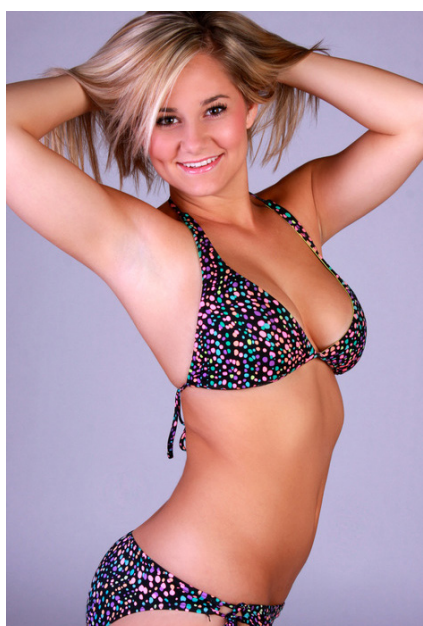
Geef de volgende opdrachten één voor één door:

- Opdracht 1: Laat de leerlingen bij elke foto aangeven of ze deze wel of niet op internet zouden zetten. Wat zijn de argumenten voor hun keuze?
- Opdracht 2: Stel dat je later voor je werk een bepaalde persoon moet aanwerven. De foto's zijn de foto's van verschillende sollicitanten die hun CV hebben opgestuurd. Welke personen zou je uitnodigen om te komen solliciteren?
- Opdracht 3: Als je weet dat je foto's en andere berichten op internet nooit gewist kunnen worden en via zoekmachines later getoond kunnen worden aan wie ernaar zoekt (zoals bij een sollicitatie), zou je dan dezelfde foto's als degene die je in opdracht 1 hebt aangeduid ook nog op internet zetten?

Wanneer de oefening in de groepjes is afgewerkt, is het goed om de resultaten en meningen samen klassikaal te bespreken.

[Meer info
www.clicksafe.be](http://www.clicksafe.be)

Foto Fiche (Pedagogische Fiche 7)

PEDAGOGISCHE FICHE 8

Thema: Persoonlijke informatie

HOE GA IK OM MET MIJN GEGEVENS

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/hb2CMjv5WHc>

Voor de crea-ronde 1:

- Een bord en krijt
- Gekleurde Post-its

Voor de crea-ronde 2:

- Een bord en krijt

Boodschap van de video

Steeds meer applicaties en spelletjes worden gratis aangeboden op het internet. In ruil voor deze gratis service verzamelen organisaties persoonlijke gegevens van gebruikers om deze te verkopen, te combineren met andere gegevens en te analyseren om zo een persoonlijk profiel te maken van de gebruiker. Met deze video willen we leerlingen ervan bewust maken dat ze niet zomaar alle persoonlijke gegevens moeten delen met de aanbieders van gratis of betalende spelletjes online.

De boodschap luidt: **Spelletjes op het internet! Leuk! Maar let op welke gegevens je vrijgeeft. Indien je je moet registreren op een website, vul dan enkel de verplichte vakjes in. Geef nooit een adres, geboortedatum of telefoonnummer. Als je dan toch persoonlijke gegevens moet ingeven, gebruik een nickname en maak een apart e-mailadres aan.**

Doelstelling

- Jongeren bewust maken van hun persoonlijke gegevens
- Alleen noodzakelijke gegevens delen
- De kritische zin van jongeren aanscherpen
- De reflex genereren om na te denken over het delen van persoonlijke gegevens

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT vaardigheden

- Hebben een positieve houding tegenover ICT en zijn bereid ICT te gebruiken om hen te ondersteunen bij het leren
- Zelfstandig leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving
- Met behulp van ICT voor hen bestemde digitale informatie opzoeken, verwerken en bewaren
- ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren

Leren leren

- Probleemanalytisch denken: de leerling ervaart en analyseert een probleem
- Informatieverwerking en probleemoplossing: De leerling raadpleegt gepaste informatiebronnen en weet bij welke personen hij informatie kan vragen
- Informatieverwerking en uitvoering: De leerling reflecteert vóór, tijdens en na het handelen

Verloop

STAP 1: Situatiefilmpje tonen 'Hoe ga ik om met mijn gegevens'

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en drie mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

** "Bert wil graag een online spelletje spelen maar hiervoor moet hij een account registreren. Hij moet toch wel heel veel gegevens ingeven en hij is niet zeker of hij deze persoonlijke informatie zo maar mag delen op internet."*

Klik nog niet verder naar de volgende filmpjes, maar ga naar **Stap 2**

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgf filmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

"Zouden jullie zomaar alle gegevens zoals jullie adres en telefoonnummer invullen?"

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om zijn/haar keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande drie mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. *"Ik vul gewoon alles in":* Vullen leerlingen zomaar alles in op een registratieformulier om een online game te kunnen spelen?
2. *"Ik vul valse gegevens in":* Verzinnen leerlingen valse gegevens om in te vullen op een registratieformulier van een online game?
3. *"Ik vul alleen in wat verplicht is":* Je moet niet altijd alles invullen op een registratieformulier?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 3 stellingen nogmaals luidop en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen drie stellingen. Ze mogen slechts één enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten te verzamelen.

STAP 4: Vervolgf filmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze kozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat.

Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om in plaats van Bert gewoon alles eerlijk in te vullen. Dan kan je het filmpje – reactie 1 'Ik vul gewoon alles in!' laten afspelen en vervolgens volgende voorbeeldvragen stellen:

Reactie 1: Ik vul gewoon alles in

- Is het een goed idee om zomaar alle persoonlijke gegevens in te vullen op een registratiepagina?
- Wat denk je dat de spelletjesmakers doen met je persoonlijke gegevens?

STAP 5

Herhaal dit proces tot de drie filmpjes bekeken zijn en er over elke mogelijke keuze gedebatteerd is.

Na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgfilmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je 1 van de 3 overige vervolgf filmpjes af en start je vervolgens het debat:

Reactie 2: Ik vraag hulp aan mijn mama!

Via deze reactie krijgen de leerlingen twee boodschappen. Langs de ene kant leren de leerlingen dat ze hulp kunnen vragen aan een volwassene als ze niet zeker zijn of ze al dan niet iets mogen delen op internet. Langs de andere kant wordt hen getoond dat ze niet altijd alle vakjes moeten invullen om toch toegang te krijgen.

- Bij wie kunnen jullie terecht als je vragen hebt rond welke gegevens je op internet mag delen?
- Waarom staan er volgens jullie soms een sterretje achter een vakje?
- Waarom zijn er vakjes waar geen sterretje achter staat?

Reactie 3: Ik maak een apart e-mailadres aan!

Via deze reactie is het belangrijk dat leerlingen zich bewust zijn dat ze een nickname kunnen gebruiken en dat ze op vele sites een gratis e-mailadres kunnen aanmaken dat ze kunnen gebruiken om zich te registreren voor bv. online games, wedstrijden...

- Hebben jullie een nickname/of welke nickname zouden jullie wel tof vinden?
- Hoe zouden jullie een apart e-mailadres aanmaken?
- Welk e-mailadres zouden jullie aanmaken?
- Maak je voor elke site een apart e-mailadres aan?

STAP 6.1: Crea-ronde 1

Voorbereiding: Maak een groot blad met 2 grote cirkels met boven de ene cirkel 'wel delen' en boven de andere cirkel 'nooit delen'.

Benodigdheden: Per groepje (4 à 5 leerlingen) een boekje met grote post-its (met minimum ongeveer 10 à 15 lege post-its). Per groepje een andere kleur of ander formaat van post-it.

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen. Laat de leerlingen in kleine groepjes werken. Geef elk groepje een boekje met lege post-its in een andere kleur of formaat. Het is de bedoeling dat ze per post-it opschrijven welke persoonlijke gegevens websites/online games aan hen al gevraagd hebben. Vb: voornaam, achternaam, nickname, leeftijd, geboortedatum, telefoonnummer. Ze moeten de post-its in twee stapels leggen. Een stapel met persoonlijke informatie die ze volgens hen wel mogen delen op internet en een stapel met persoonlijke gegevens die ze niet mogen delen op internet. Ondertussen kan je het blad met de grote cirkels 'wel' en 'nooit' delen op het bord hangen. Daarna kan er per groepje een leerling naar voor komen met de twee stapels en de post-its in de juiste cirkel hangen. Vraag vervolgens aan iedere groep waarom ze een bepaalde post-it in één van de twee cirkels hebben gehangen. Als twee groepjes hetzelfde op een post-it hebben geschreven maar deze in een andere cirkel hebben gehangen kan hier klassikaal over gedebatteerd worden.

STAP 6.2: Crea-ronde 2

Als leerkracht schrijf je voor elke ronde een woord/of zin op het bord waarin je iets persoonlijks aan de leerlingen vraagt. De leerlingen die deze informatie niet willen delen op internet gaan allemaal links staan en de leerlingen die deze informatie wel willen delen op internet gaan rechts staan. Op deze manier kan er een debat ontstaan tussen de leerlingen links in de klas en leerlingen rechts in de klas.

Voorbeelden van persoonlijke info die je op het bord kan schrijven:

Voornaam, achternaam, nickname, e-mailadres, straat, huisnummer, postcode/gemeente, leeftijd/geboortedatum, paswoord, rekeningnummer, nummer van een bankkaart, foto van jezelf, hobby, naam van je huisdier, ...

Meer info

www.clicksafe.be

Privacycommissie: <http://www.privacycommission.be/nl>

IkBeslis: <http://kinderen.ikbeslis.be>

Diploma Veilig Internet: <http://the-game.diplomaveiliginternet.nl/public/account/login>

PEDAGOGISCHE FICHE 9

Thema: Cyberpesten

BLIJF ER NIET MEE ZITTEN, ER IS HULP!

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/OLk1C46pYZs>

Boodschap van de video

Het internet en de sociale media bieden enorme communicatiemogelijkheden. Vaak worden ze op een leuke positieve manier gebruikt maar er zijn ook manieren om anderen te pesten en gepest te worden. Dit is natuurlijk onaanvaardbaar. Als je gepest wordt, moet je er dan mee blijven zitten of zijn er mogelijkheden om er iets aan te doen? Hoe pak je dat het beste aan?

De boodschap luidt: **Pesten kan niet, ook niet via het web, e-mail of sociale media. Als je gepest wordt, zijn er mogelijkheden om er iets aan te doen. Je hoeft er niet mee te blijven zitten. Je kan hulp vragen aan een vertrouwenspersoon zoals je ouders of leerkrachten. Ook op het internet vind je professionele organisaties die je kunnen helpen. Wanneer je gepest wordt via het web, e-mail of sociale media, wis dan deze berichten niet. Sla ze op als bewijsmateriaal. Je bent niet alleen.**

Doelstelling

- Aantonen dat pesten en pesten via het web niet kan. Jongeren doen beseffen dat online pesten kwetsend is en dat dit een grote impact heeft op de gepeste persoon
- Jongeren aansporen om hulp te zoeken en niet met hun probleem te blijven zitten
- De kritische zin van jongeren aanscherpen
- De reflex genereren om bij problemen of moeilijke situaties raad te vragen aan een vertrouwenspersoon of eventueel online

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT Vaardigheden

- ICT op veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren
- Adequaat kiezen uit verschillende ICT-toepassingen om je doel te bereiken
- Stuurt het handelen bij na reflectie over het eigen ICT-gebruik en dat van anderen

Sociale Vaardigheden:

- De leerling kan in omgang met anderen respect en waardering opbrengen
- De leerling kan zorg opbrengen voor iets of iemand anders. De leerling kan hulp vragen en zich laten helpen
- De leerling kan kritisch zijn en een eigen mening formuleren

- De leerling kan zich weerbaar opstellen naar leeftijdgenoten en volwassenen toe door signalen te geven die voor anderen begrijpelijk en aanvaardbaar zijn
- De leerling kan ongelijk of onmacht toegeven, kritiek beluisteren en eruit leren

Leren leren:

- Probleemanalytisch denken: de leerling ervaart en analyseert een probleem
- Informatieverwerking en probleemoplossing: De leerling raadpleegt gepaste informatiebronnen en weet bij welke personen hij informatie kan vragen
- Informatieverwerking en uitvoering: De leerling reflecteert vóór, tijdens en na het handelen

Verloop

STAP 1: Situatiefilmpje tonen 'Isabelle wordt gepest via internet'

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en drie mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is voor de leerlingen, kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

**"Isabelle komt thuis van school met haar boekentas op haar rug. Ze ziet er droevig uit en gaat rechtstreeks naar haar kamer. Ze gaat op bed zitten met haar laptop en ziet dat ze getagd is in een foto. Je ziet een glimlach verschijnen op het gezicht van Isabelle, maar de glimlach verandert onmiddellijk in een heel triestige blik omdat ze de foto hebben bewerkt met zwarte stift zodat ze er lelijk uitziet ..."*

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgfilmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

"Wat zou jij doen in plaats van Isabelle?"

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om zijn/haar keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande drie mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. *"Ik kan er toch niets aan veranderen. Ik durf het ook niet te vertellen, ... de pesters zullen toch wel een keer stoppen..."*: Zouden ze met hun probleem, verdriet en boosheid blijven zitten?
2. *"Zou ik het vertellen aan mijn ouders?... Zij kunnen misschien de school inlichten?"*: Zouden ze hulp zoeken bij een vertrouwenspersoon?
3. *"Ik zoek hulp online"*: Zouden ze op internet hulp proberen te zoeken?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 3 stellingen nogmaals luidop en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen 3 stellingen. Ze mogen slechts 1 enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten (pro's en contra's) te verzamelen.

STAP 4: Vervolgf filmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze kozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat.

Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om niet te reageren op de pesterijen dan laat je het filmpje – reactie 1 'Ik kan er toch niets aan veranderen. ...' afspelen en stel je vervolgens volgende voorbeeldvragen:

Reactie 1: Ik kan er toch niets aan veranderen.

Via deze reactie kan je de leerlingen duidelijk maken dat het inderdaad moeilijk is om op pesterijen te reageren maar dat je daarmee de situatie niet oplost.

- Denk je dat een vergelijkbaar probleem zichzelf kan oplossen? Hoe?
- Begrijp je dat Isabelle bang is om het heft in eigen handen te nemen?
- Waarom wil Isabelle veranderen van school?
- Zal een andere school het probleem oplossen?
- Leg uit dat het erg belangrijk is om de berichten niet te wissen en op te slaan. Als je ze wist is het bewijsmateriaal weg en daar kan je later spijt van hebben, mocht je de situatie aan iemand willen uitleggen.

STAP 5

Herhaal dit proces tot de drie filmpjes bekeken zijn en er over elke mogelijke keuze gedebatteerd is.

Dus na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgfilmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je 1 van de 2 overige vervolgf filmpjes af en start je vervolgens het debat:

Reactie 2: “Zou ik het vertellen aan mijn ouders?...”

Via deze reactie kan je aantonen dat het zinvol is om naar je ouders, een juf of een andere volwassene te stappen en de berichten/foto's/opmerkingen te tonen. Zij kunnen je helpen om het pestgedrag te doen stoppen omdat zij soms andere mogelijkheden zien (zoals gaan praten met de leerkracht).

- Vind je dit een goed idee?
- Hoe reageert de papa van Isabelle?
- Hoe denk je dat Isabelle zich voelt nadat ze met haar papa heeft gepraat?
- Denk je dat ze samen een oplossing kunnen vinden?

Reactie 3: Ik zoek hulp online

Via deze reactie kan je de leerlingen informeren over het feit dat er ook professionele organisaties bestaan die je in geval van cyberpesten kunnen helpen. Het is belangrijk dat je het bestaan en het nut van hulporganisaties voor jongeren benadrukt.

- Heb jij al ooit iets opgezocht via internet? Ja? Hoe doe je dat?
- Welke organisaties ken je?
- Op welke manier kan je een organisatie raadplegen (online, offline, per telefoon, via chat, per mail)? En op welke manier zou jij dat het liefst doen?

STAP 6: Crea-ronde

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen. We maken er een rollenspel van. Deel de klas in groepjes van 2 of 3 en laat hen naspelen hoe ze hulp zoeken bij een vertrouwenspersoon wanneer ze gepest worden.

- Aan wie zouden ze het vertellen? Laat hen oefenen in de rol van verschillende personen (ouders, leerkracht, leider jeugdbeweging, begeleiding van de naschoolse opvang, ...)
- Hoe zouden ze het vertellen? Wat zeg je precies? Welke woorden gebruik je?

Het is de bedoeling dat iedereen de kans krijgt om zich volledig in de plaats van Isabelle te stellen. Ook moeten de leerlingen nadenken op welke manier ze hulp zouden zoeken en hoe ze dit zouden verwoorden. De leerlingen kunnen elkaar tips geven. Nadat de leerlingen in groep hebben geoefend, kunnen ze hun rollenspel voor de klas tonen.

Laat de leerlingen nadenken over de handelingen van de pester en de manier waarop de pester zijn/haar spijt zou kunnen tonen.

Extra tip:

Ook de crea-ronde van filmpje 1 “Geheim en privacy” kan bij dit onderwerp gebruikt worden. Laat de leerlingen in kleine groepjes organisaties opzoeken op het internet bij wie ze terechtkunnen in het geval van cyberpesten en schrijf de websites op een groot blad. Laat het blad aan de muur hangen in de klas als geheugensteuntje.

Meer info
www.clicksafe.be

PEDAGOGISCHE FICHE 10

Thema: Online informatie

Huiswerk maken? Ik vind alles op internet

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/q0wo1eTsIxk>

Voor de crea-ronde:

- Voor elk groepje een kopie van de 4 fiches, papier en pen

Boodschap van de video

Leerlingen maken steeds meer gebruik van het internet of andere digitale bronnen om hun huiswerk te maken. Maar wat als ze om het even welke informatie zomaar voor waarheid aanzien en zonder nadenken gaan kopiëren? Niet alles wat men op het internet kan vinden is correcte en betrouwbare info. Met deze video willen we de leerlingen ervan bewust maken dat ze informatie die ze op het internet vinden kritisch moeten beoordelen en vergelijken met andere bronnen.

De boodschap luidt: **Het internet is een goede manier om informatie op te zoeken. Maar het is geen goed idee om zomaar informatie te kopiëren. Ga op zoek naar betrouwbare websites met informatie over de organisatie of auteur en met links naar andere bronnen. Controleer deze informatie met minstens twee andere websites.**

Doelstelling

- Jongeren aanzetten om huiswerk niet zomaar te kopiëren
- Jongeren leren om informatie op hun betrouwbaarheid te beoordelen
- De kritische zin van jongeren aanscherpen
- De reflex genereren om verschillende bronnen te raadplegen en informatie te vergelijken

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT vaardigheden:

- Hebben een positieve houding tegenover ICT en zijn bereid ICT te gebruiken om hen te ondersteunen bij het leren
- Zelfstandig leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving
- Met behulp van ICT voor hen bestemde digitale informatie opzoeken, verwerken en bewaren
- ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren

Leren Leren:

- De leerlingen kunnen op systematische wijze verschillende informatiebronnen op hun niveau zelfstandig gebruiken
- De leerlingen kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken

Verloop

STAP 1: Voorstelling van de situatie ‘Huiswerk maken? Ik vind alles op het internet.’

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en drie mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is voor de leerlingen kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

** “Tim en Tom willen tekenfilms zien maar moeten voor school nog een spreekbeurt maken over de Chinese Muur. Om er snel vanaf te zijn beslissen ze om informatie over de Chinese Muur op te zoeken op het internet en hetgeen ze op de eerste de beste website vinden zonder lezen te kopiëren. Is dit wel een goed idee? Kan je zomaar iets kopiëren?”*

Klik nog niet verder naar de volgende filmpjes, maar ga naar **Stap 2**

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgfilmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

“Hoe zouden jullie informatie over de Chinese Muur opzoeken op het internet?”

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om hun keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande drie mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. *“Ik kopieer een spreekbeurt die ik op het internet vind, ...”*: Zouden ze zomaar een bestaande spreekbeurt van het internet kopiëren?
2. *“Ik zoek informatie op Wikipedia!”*: Beseffen de leerlingen dat artikels op Wikipedia meestal wel maar niet altijd betrouwbaar zijn?
3. *“Ik zoek informatie op verschillende websites en vergelijk.”*: Zouden ze kritisch kijken naar de betrouwbaarheid van een website en de informatie van verschillende websites met elkaar vergelijken?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 3 stellingen nogmaals luidop en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen drie stellingen. Ze mogen slechts één enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten te verzamelen.

STAP 4: Vervolgfilmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze kozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat aan de hand van onderstaande voorbeeldvragen. Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om in plaats van Tim en Tom de informatie op Wikipedia op te zoeken? Dan laat je dus het filmpje – reactie 2 ‘Ik zoek informatie op Wikipedia’ afspelen en kan je vervolgens voorbeeldvragen stellen. Na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgfilmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je overeenkomende vervolgf filmpjes af en start je vervolgens het debat.

Reactie 1: Ik haal een spreekbeurt van het internet!

Via deze reactie moeten de leerlingen leren dat ze iemand anders zijn werk niet zomaar mogen kopiëren.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Is het een goed idee om iemand anders zijn spreekbeurt te downloaden?
- Weet je of de informatie die in de spreekbeurt staat wel juist is?
- Zou je het leuk vinden als iemand zomaar iets kopieert en afgeeft waar je zelf lang aan hebt gewerkt?
- Hoe zou je je voelen als een andere leerling dezelfde spreekbeurt brengt als jij?
- Zouden jullie informatie uit de gedownloade spreekbeurt controleren door op andere websites te gaan kijken?
- Kan het zijn dat je misschien een slechte spreekbeurt hebt gedownload en je dan zelf ook slechte punten zou krijgen?
- Zouden jullie informatie uit de gedownloade spreekbeurt controleren door op andere websites te gaan kijken?
- Kan het zijn dat je misschien een slechte spreekbeurt hebt gedownload en je dan zelf ook slechte punten zou krijgen?

Reactie 2: Ik zoek alles op Wikipedia op!

Via deze reactie moeten de leerlingen kritisch leren omgaan met informatie die ze vinden op Wikipedia.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Is het een goed idee om alle informatie op Wikipedia zomaar voor waar aan te nemen?
- Wie schrijft volgens jullie artikels op Wikipedia?
- Kan het zijn dat auteurs van Wikipedia artikels er belang bij hebben om iets te schrijven dat niet waar is?
- Wil dit zeggen dat je niets mag opzoeken op Wikipedia of toch?

Reactie 3: Ik zoek verschillende bronnen!

Via deze reactie is het belangrijk dat leerlingen kritisch leren omgaan met informatie die ze op het internet vinden. Herkennen van betrouwbare websites en de betrouwbaarheid van informatie aftoetsen door meerdere websites te raadplegen.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Geef drie kenmerken van een betrouwbare internetbron.
- Bestaan er volgens jullie websites die misschien bewust verkeerde informatie geven?
- Hebben jullie al wel eens informatie op het internet gevonden die niet juist was?
- Wat zou je doen als twee online bronnen elkaar tegenspreken?

STAP 4: Crea-ronde

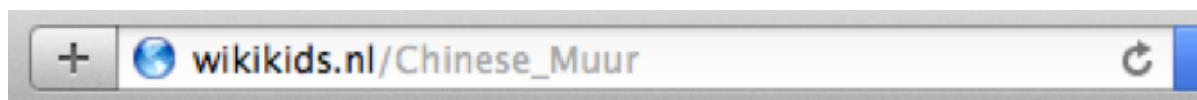
De Chinese muur

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen. Laat de leerlingen in kleine groepjes werken. Geef elk groepje een set van de onderstaande fiches en laat hen een korte bespreking maken over “De Chinese Muur”. Het is de bedoeling dat ze zelf bepalen welke fiches betrouwbaar zijn en leren omgaan met minder betrouwbare of zelfs elkaar tegensprekende informatie. Laat hen kort een aantal feiten opsommen over de Chinese Muur en als er contradictorische feiten aan het licht komen kunnen beide groepen in discussie treden waarom hun bron betrouwbaarder is dan de andere. Of misschien zijn beide wel juist?

[Meer info](#)

www.clicksafe.be

Chinese Muur: Fiche 1 (Pedagogische Fiche 10)

De Chinese muur of Grote Muur is een muur die in het noorden van China ligt. Hij is ongeveer 6400 km. lang. Het lijkt net een slapende draak, die bijna over de hele breedte van China ligt. Het grote fort dat aan het begin staat van de muur lijkt ook wel een beetje op een drakenkop. Het wordt dan ook wel "Oude drakenkop" genoemd. De muur begint bij Shanhaiguan, bij Bo Hai en eindigt bij Lop Nur. De Chinese naam van de muur is Muur van

10.000 Li. (6400 km.). Het geeft aan hoe lang deze verdedigingsmuur en hoe groot het keizerrijk was. Vanaf 25 mei zullen mensen de lengte van de muur precies uitrekenen.

Geschiedenis

Het eerste deel van de muur werd gemaakt in 200 v. Christus in de Qin-dynastie, dat betekent dat toen de familie Qin aan de macht was. Moet je na gaan hoe oud de muur is. De Chinese muur is gebouwd als verdedigingsmuur voor legers uit het noorden. Dat waren de Hunnen, de Mongolen en de Mandsjoes. Het eerste stuk muur is gemaakt van verhogingen van aarde en leem, dat is een soort kleiachtige grond met veel zand. Daarna gingen ze steen gebruiken en werden er wachttorens gemaakt. Er werkten 500.000 zwakke arbeiders aan de muur. Sommige mensen denken dat er voor elke meter een man is gestorven.

De muur werd door miljoenen mensen bewaakt. Dat deden ze uit ruim 1000 forten en uitkijktorens. Als er vijandige legers aan kwamen staken ze een mengsel van hout, stro en mest in brand. 1 dikke rookwolk betekende 500 soldaten en 4 rookwolken betekende 10.000 soldaten.

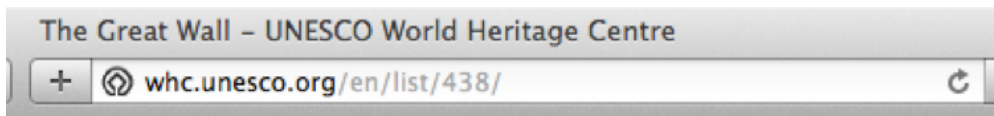

De muur is nu op veel plaatsen zwaar beschadigd of zelfs afgebroken. Daarom mag er op sommige stukken niet meer gelopen worden. De stenen zijn voor andere doelen gebruikt, of de muur is door afgevallen brokken steen en oorlogsgeweld beschadigd. Toch zijn er nog grote delen over.

Chinese Muur in de Ruimte

Is die nou wel of niet zichtbaar? Dat is de grote vraag. Ene Yang Liwei die op 15 oktober 2003 als eerste Chinese ruimtevaarder de ruimte in ging zei dat de muur niet vanaf de maan is te zien. De Amerikaanse ruimtevaarder Leroy Chiao heeft in 2005 een foto gemaakt van de Muur in de Ruimte. Hij is 4 keer in de ruimte geweest en heeft 6 maanden in het ISS gezeten. Hij zegt ook dat de muur niet te zien is van de maan.

Chinese Muur: Fiche 2 (Pedagogische Fiche 10)

Chinese Muur

Tijdens de eerste Qin dynastie onder keizer Qin Shi Huang (220 voor Christus) werden gedeelten van vroegere vestingwerken samengevoegd om een uniek verdedigingssysteem tegen invasies vanuit het noorden te vormen. Het bouwen duurde voort tot aan de Ming dynastie (1368-1644) waarmee de Chinese Muur het grootste militaire bouwwerk op aarde werd met een totale lengte van meer dan 20.000 kilometer. De muur begint in het oosten bij Shanhaiguan, in de provincie Hebei en eindigt in het westen bij Jiayuguan, in de provincie Gansu is van buitengewoon belang vanuit historisch, strategisch en architectonisch opzicht.

Bekend bij de Chinezen als de 'Grote Muur van Tienduizend Li', de formidabele defensieve structuren gebouwd om de invasie van het Hemelse Rijk door barbaren af te weren wordt ook wel de Grote Muur of de Chinese Muur genoemd. Het principe van deze buitengewone vestingwerken gaat terug tot de Chunqiu periode (722-481 voor Christus) en de periode van de Strijdende Staten (453-221 voor Christus).

De constructie van bepaalde muren kan worden verklaard door feodale conflicten, zoals het deel van de muur gebouwd door de Wei in 408 voor Christus om hun koninkrijk tegen de Qin verdedigen. De overblijfselen, geconserveerd in het centrum van China, zijn ontstaan vele jaren voor de muren gebouwd door de Koninkrijken van Qin, Zhao en Yan tegen de noordelijke barbaren, rond 300 voor Christus. Te beginnen in 220 voor Christus wanneer Qin Shi Huang, de stichter van het rijk van de Tienduizend Generaties, toezegt om de verschillende delen van de Grote Muur, gebouwd in de 3e eeuw voor Christus of misschien zelfs eerder en die zich uitstreckte tussen de regio van de Ordos en Mantsjoerij, te herstellen en te verbinden.

Source: UNESCO/CLT/WHC

Chinese Muur: Fiche 3 (Pedagogische Fiche 10)

Ey, Weet jij hoe lang de Chinese muur is ?

Het is maar voor een spreekbeurt voor school

Da is toch in China ?

En wanneer is die gebouwd

OK merci e

Voor wa moete jij da weten ?

Niet echt, 10.000km of zo zeker

Anders zoud dat niet de Chinese muur heten, zotteke

Volgens mij 220 jaar voor Ch.

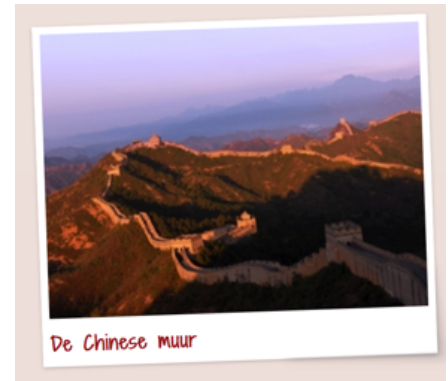
Cindies Reisblog

Vele reizigers bezoeken en bewandelen 'm. Voor mij, als wereldreiziger, was het ook zonder twijfel een van de hoogtepunten tijdens mijn reis. De Chinese Muur. Maar wat is de Chinese Muur precies? En hoe lang bestaat hij al?

De Chinezen zijn begonnen met het bouwen aan de Chinese Muur vanaf ongeveer 300 voor Christus en is opgebouwd uit aarde en lemen stenen. De dynastie die toen aan de macht was, was de Qin-dynastie, en zij legden de Muur aan als verdedigingswal tegen rondtrekkende nomadenlegers uit het noorden. De omstandigheden waarin de Chinezen de Muur hebben gebouwd moeten erbarmelijk zijn geweest. Er wordt zelfs gezegd dat voor elke meter muur (de Muur is 8850 kilometer lang) een man is gestorven.

Eeuwen lang werd de Muur bewaakt door miljoenen Chinezen vanuit ruim 1000 forten en uitkijktorens. Ook zie je onderweg torens en bakens. De torens lagen 'twee pijlschoten' van elkaar vandaan zodat geen enkel gebied onbeschermd zou zijn.

Ga je naar China op reis dan bezoek je vaak de Chinese Muur van Jinshaling naar Simatai. Wij vonden dit een erg tof stuk omdat een gedeelte hiervan nog niet gerestaureerd is. In Jinshaling begint je wandeltocht van 10 kilometer naar Simatai, vaak klimmend, soms dalend. Grote delen zijn niet gerestaureerd en dus een uitdaging. Bovendien is het een gedeelte waar een stuk minder toeristen komen. Ondanks dat het natuurlijk toch een 'must-do' is voor iedere toerist die voor het eerst in Beijing is...

Wereldtrotter

Met dank aan:

iRespect kwam tot stand door de samenwerking en inzet van verschillende organisaties en personen. Bedankt, zowel voor de financiële steun als voor de vele inhoudelijke en praktische bijdragen. iRespect kon gerealiseerd worden dankzij:

Het idee van de initiatiefnemers:

- Katrijn Van den Abeele, Nel Broothaerts, Astrid de Pouppez, Nadège Bastiaenen en Françoise Albertyn, Child Focus
- Ann Mennens, B-CENTRE
- Saskia Van Uffelen, Digital Champion Belgium

Het harde werk van onze vrijwilligers:

- Ilja Bakker
- Kim Duffeleer
- Lieve Heylen
- Cindy Smeulders
- Xavier Van Houthave
- Anneke Vandenbossche

De financiële en logistieke steun van:

- Pascale Van Damme, Managing Director Dell & ICT Woman of the year 2014
- Dorien Baelden, EMSOC/IWT
- FOD Economie
- Agoria
- Bpost

MEDIARAVEN, Gerrit Valckenaers, MUDA Kunstencampus en alle acteurs en actrices die de filmpjes tot leven brachten.

Alle deelnemers aan de focusgroepen en het expertcomité

Dank je wel !